

Programmabegroting 2021-2024

gemeente
gouda

3.2 Energie en klimaat

Lasten in €
27.888.000

Baten in €
30.348.000

Percentage van totale uitgaven
9%

Waar staat het programma voor?

Het klimaat verandert. Steeds vaker zijn er weersomstandigheden die droogte, hitte en wateroverlast veroorzaken. Dit heeft consequenties voor de woon- en leefomgeving. Dit programma beschrijft de inzet van de gemeente op het gebied van klimaatadaptatie, groen en water, bodemdaling en energietransitie. Hiermee wil de gemeente werken aan een toekomstbestendige stad voor onze kinderen en kleinkinderen. De gemeente handhaaft het ambitieuze doel om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. Ook is 2040 de streefdatum voor een aardgasvrije stad.

Wat wil Gouda bereiken?

Klimaatadaptatie: water en groen

De gemeente wil de kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen en de stad leefbaar en aantrekkelijk houden voor mens en dier. Samen met inwoners zorgt de gemeente voor het behouden en uitbreiden van het groen in de stad. De inzet op meer en kwalitatief beter groen draagt bij aan het tegengaan van overlast van water, hitte en droogte. Zo bereidt Gouda zich beter voor op de verandering van het klimaat.

Bodemdaling

Gouda ligt in een gebied met sterke bodemdaling. De gemeente werkt samen met partners aan innovatieve maatregelen. De kennis, oplossingsrichtingen en instrumenten dragen bij aan een toekomstbestendige stad en regio.

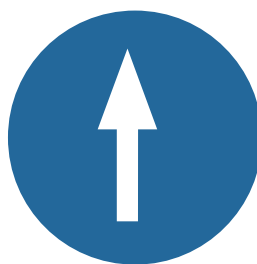
Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

De gemeente wil de stad voorbereiden op de energietransitie. De energietransitie vraagt aanpassingen aan elke woning en elk pand in Gouda. Keuzes kunnen daarom alleen met inwoners worden gemaakt. In een uitgebreid participatieproces kunnen inwoners meedenken over de regionale energiestrategie en de transitievisie warmte.

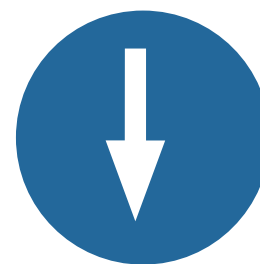
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Huishoudelijk restafval in kg per inwoner in 2016; streefwaarde 100 kg per inwoner in 2020

Toename van het aantal m² openbaar groen

CO₂ uitstoot omlaag

3.2.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Klimaatadaptatie: water en groen

De kwetsbaarheden van de stad voor klimaatverandering zijn in beeld gebracht. Op basis hiervan is de klimaatadaptatiestrategie opgesteld. Naast klimaatadaptief bouwen als uitgangspunt, komt er meer en beter groen voor verkoeling en voor het vasthouden van regenwater. Bovendien heeft groen een positief effect op de biodiversiteit, luchtkwaliteit, stikstofconcentraties, gezondheid en welzijn. Daarom blijft Gouda samen met haar inwoners op verschillende manieren werken aan het behouden en uitbreiden van (openbaar) groen in de stad.

Projecten in de openbare ruimte

Het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte bij rioleringsprojecten (GRP) is de nieuwe standaard. Er zijn normen voor wat de riolering moet bergen en afvoeren en voor (openbaar) groen. Het is belangrijk dat de gemeente het goede voorbeeld geeft. Zo zorgt zij voor het toevoegen van openbaar groen bij projecten. In 2021 gebeurt dit onder meer bij de locaties 'het Spinnewiel' en 'Achter de Waag'.

Initiatieven vanuit het Groenfonds

Daarnaast stimuleert de gemeente vanuit het Groenfonds groene ideeën en initiatieven van inwoners. Zo maakte stichting Singelpark al een groot deel van de openbare ruimte langs de Goudse singels groener. Het laatste deel van hun project is de Houtmansgracht, wat in 2021 gereed is. Daarnaast faciliteert het Groenfonds 'Grijs wordt Groen-initiatieven', waarbij inwoners ideeën kunnen indienen om hun straat groener te maken. De focus ligt hierbij op de wijk Korte Akkeren omdat deze wijk door een gebrek aan groen, overlast van water en hitte kent. Met geld uit het Groenfonds creëert Gouda ook meer groen in de overige mindere groene wijken: Binnenstad, Kadebuurt, Kort Haarlem, Gouda Noord en Goverwelle. Ten slotte is er de mogelijkheid voor (groot)ouders om een boom te laten planten in het Gouds geboortebos in de Oostpolder.

Groen bij bouwplannen

De Structuurvisie Groen geeft randvoorwaarden voor groen bij planontwikkelingen. Op grond van de structuurvisie is groen een vast onderdeel van bouwplannen. Bij nieuwbouw, verbouwing of transformatie is het uitgangspunt dat minimaal 15% van het totale projectgebied openbaar groen is. Als alternatief zijn onder meer groene daken en groene gevels mogelijk. De eerste evaluatie van de Structuurvisie Groen in 2020 bracht enkele dilemma's naar voren. Bij de tweede evaluatie in 2021 volgt een voorstel hoe de gemeente deze dilemma's wil aanpakken.

Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie

De effecten van klimaatverandering zijn voor elke plek anders. De opgaven en de vereiste maatregelen zijn locatie-specifiek. De klimaatadaptatiestrategie geeft aan hoe Gouda zich kan aanpassen om minder kwetsbaar te zijn voor wateroverlast, hitte en droogte. De klimaatadaptatiestrategie benoemt kwetsbaarheden, maar ook kansen voor de leefomgeving en biodiversiteit. Op basis van stresstesten, klimaatateliers en risicodialogen is een uitvoeringsagenda opgesteld voor Gouda. Ook in 2021 werkt de gemeente aan de acties en maatregelen uit de uitvoeringsagenda. Naast de eerdergenoemde inzet op groen betreft dat onder meer voortzetting van deelname aan Operatie Steenbreek. Met de hulp van de Tuinambassadeurs spoort de gemeente inwoners aan tegels te vervangen door groene beplanting. Bij bouwplannen geldt het programma van eisen uit het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. De gemeente zelf zorgt voor zwarte aarde in plaats van zand bij gemeentelijke bouwprojecten. Hierdoor is het voor inwoners makkelijker om hun tuin groen in te richten.

Subsidie groenblauwe daken

Gouda werkt aan een gemeentelijke subsidieregeling 'Groen(-blauw)e daken'. Met deze regeling wil de gemeente inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren om maatregelen te treffen die bijdragen aan het tegengaan van wateroverlast.

Bodemdaling

In Gouda is de afgelopen jaren veel ervaring en kennis opgedaan over bodemdaling. Het verdiepen van die kennis is nodig om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden. De gemeente deelt de kennis met woningeigenaren, scholieren, bedrijven en overheden.

Coalitie Stevige Stad en Platform Slappe Bodem

In 2021 start de uitvoering van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. Dit plan is na jaren van onderzoek in constructieve samenwerking met de Coalitie Stevige Stad opgesteld. De aanpak in Gouda is aanleiding voor de coalitie om verbreding te zoeken en als coalitie Stevige Steden onder de vlag van het Platform Slappe Bodem (PSB) verder te gaan. De komende jaren zet de gemeente haar inzet in het Platform Slappe Bodem voort. Partijen zorgen ervoor dat bodemdaling niet alleen op de agenda blijft maar dat er ook structureel middelen komen voor innovatie en wetenschappelijk onderzoek.

In mei 2021 host Gouda samen met Delft een groot internationaal bodemdalingscongres: Tenth International Symposium on Land Subsidence (TISOLS).

Regiodeal Bodemdaling Groene Hart

Met de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart geven rijk en regio samen een impuls aan de brede welvaart, door in te zetten op het ontwikkelen van nieuwe handelingsperspectieven voor bewoners, bedrijven en overheden voor het omgaan met de gevolgen van bodemdaling in het Groene Hart. Een van de regiodealprojecten is de Toolbox historische binnensteden. Deze toolbox is gebaseerd op de beleidsinstrumenten en handelingsperspectieven die in Gouda zijn ontwikkeld. Historische steden in Nederland kunnen deze toolbox gebruiken bij hun aanpak van aan bodemdaling gerelateerde problemen.

Een ander regiodealproject betreft een kennis- en informatiecentrum bodemdaling. Er wordt gewerkt aan een businesscase om in Gouda een kennis- en informatiecentrum over bodemdaling te vestigen. Besluitvorming over de haalbaarheid van dit kennis- en informatiecentrum vindt medio 2021 plaats.

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

Het programma energietransitie kent twee sporen, aardgasvrij en aardgasvrij ready.

Beleidskeuzes aardgasvrij

Het spoor aardgasvrij is gericht op beleidskeuzes. Gezien de impact van de energietransitie op de stad maakt de gemeente de keuzes samen met inwoners. In 2021 liggen twee belangrijke documenten voor. In de regionale energiestrategie (RES) komen afspraken over duurzame opwek en de verdeling van warmtebronnen. De lokale transitievisie warmte (TVW) geeft aan welke buurten voor 2030 aardgasvrij worden. Daarnaast geeft de TVW voor deze buurten aan wat de mogelijke alternatieven zijn voor aardgas. Voor de rest van de stad wordt een doorkijk gegeven hoe de energietransitie er uit zou kunnen zien.

Inspiratie voor aardgasvrij-ready

Inspiratie is een belangrijk element van het spoor aardgasvrij-ready. Inwoners hebben handelingsperspectief en aansprekende voorbeelden nodig om hun woning te verduurzamen. De communicatiecampagne 'Dit doen wij, wat doe jij?' loopt ook in 2021 door. In deze campagne komen inwoners aan het woord die al stappen hebben gezet. Daarnaast is er ook ondersteuning voor initiatieven van inwoners, buurtcoöperaties en VVE's. De gemeente biedt laagdrempelig en concreet advies via energiecoaches, Duurzaam Bouwloket en Klimaatroute. Daarnaast krijgen inwoners korting om via lokale ondernemers de eerste duurzame maatregelen te treffen. De gemeente vraagt subsidie bij het Rijk om deze lijn voort te kunnen zetten. Als de subsidie niet lukt, dan past de gemeente de campagne aan.

Regiegroep en raads werkgroep

De gemeente houdt samen met woningcorporaties, Duurzaamheidsplatform Gouda en Stedin regie op het proces van de energietransitie. Ook de raads werkgroep energietransitie is nauw betrokken. Daarnaast laat de gemeente zich adviseren en inspireren door actieve bewonersgroepen, zoals het Energie Netwerk in het Groene Hart (ENiGH).

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente is aan de slag met de eerste fase van verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. De eerste fase ziet op 20% energiebesparing en 25% CO2-reductie. Per object is een maatregelenpakket samengesteld. Gekozen is voor de meest effectieve maatregelen. Dat betekent dat de benoemde maatregelen het hoogste rendement tegen de laagste kosten hebben. Met de huurders van 26 panden die de gemeente verduurzaamt, zijn afspraken gemaakt. Zij leveren een bijdrage aan de investeringen door middel van het inzetten van het energiekostenvoordeel.

Vijf gebouwen zijn aangemerkt als 'showcases' voor verduurzaming. Twee van de vijf projecten zijn in 2020 opgeleverd: Cultuurhuis Garensplannerij en Buurtservicecentrum Lekkenburg 1. In 2021 wordt verder gewerkt aan het verduurzamen van De Goudse Schouwburg, de Chocoladefabriek en de kinderboerderij. De panden worden geïsoleerd en bijvoorbeeld voorzien van zonnepanelen. De verduurzaming van de drie 'showcases' wordt in 2021 afgerond.

3.2.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Het dashboard Duurzaamheid biedt aanvullend op deze eigen indicatoren een overzicht van diverse indicatoren op het gebied van duurzaamheid. Dit dashboard verschijnt elk jaar rond mei. Daarnaast bevat de evaluatie van de Structuurvisie Groen en het Groenfonds, die in dezelfde periode verschijnt, indicatoren op het gebied van groen.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Bomenbalans	22.500	Minimaal 22.500 bomen in openbaar gebied (peil 2017)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.067.000	Minimaal 2.067.000 m2 groen (peil 2016)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenherstel	10.000	Toename aantal m2 openbaar groen in bestaande stad, exclusief Westergouwe

3.2.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	104	172	100 kg in 2021
7. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	2,9	18,5	in 2021 10% toename t.o.v. 2018

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 2 Energie en klimaat

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	27.888	28.363	28.258	28.789
Baten	-30.348	-30.703	-30.803	-30.903
Saldo van lasten en baten	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114

3.2.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	102	69	-98	289
7.2 Riolering	8	8	8	8
7.3 Afval	12	12	12	12
7.4 Milieubeheer	81	50	-119	269
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	0	0	0	240
7.4 Milieubeheer	0	0	0	240
Raadsinformatiebrief ombuigingen	-75	-75	0	0
7.4 Milieubeheer	-75	-75	0	0
Totaal	27	-6	-98	529

3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
7.2 Riolering	-2.490	-2.303	-2.307	-2.061
7.3 Afval	-2.304	-2.339	-2.340	-2.339
7.4 Milieubeheer	2.334	2.302	2.102	2.286
Totaal	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114

3.2.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Rioleringkrediet	9.515	7.772	8.603	7.793
Totaal	9.515	7.772	8.603	7.793

3.2.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, en advisering, ontwikkeling en uitvoering van milieu- en duurzaamheidsbeleid. Jaarlijks gaat het bij Gouda onder meer om 150 milieuvergunningen, meldingen en ontheffingen en 300 toezichtstaken. De ODMH adviseert ook over milieu- en duurzaamheidsaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast blijft in 2021 de implementatie van de Omgevingswet en de 'warme overdracht' van bodemtaken aandacht houden binnen de ODMH en de gemeente.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Klimaatadaptatie is belangrijk om Gouda toekomstbestendig te maken en de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor mens en dier. Naast het aanwezige groen in de stad zijn de omliggende recreatiegebieden van de Groenalliantie Midden-Holland hiervoor van groot belang. Deze gebieden dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. Inwoners van Gouda recreëren onder andere in het Krimpenerhout, Loetbos, Reeuwijkse Hout, Goudse Hout, 't Weegje, Twaalfmorgen, Oostpolder, Gouwebos en Elfhoeven

Naast gebiedsgerichte investeringen wil de Groenalliantie in 2021 positief bijdragen aan opgaven als gezondheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Daarnaast zet de Groenalliantie het onderzoek naar de mogelijkheden voor verduurzaming in 2021 voort.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioelstelsel.

3.3 Wonen en leefomgeving

Lasten in €
50.560.000

Baten in €
23.275.000

Percentage van totale uitgaven
17%

Waar staat het programma voor?

Het bieden van voldoende woningen voor elke doelgroep is een belangrijke doelstelling voor de gemeente Gouda. Daarom is een versnelling nodig van woningbouw op diverse locaties. Duurzame mobiliteit moet de bereikbaarheid van de stad verbeteren en bijdragen aan een gezonde leefomgeving. Initiatiefnemers weten door duidelijke regelgeving en efficiënte procedures sneller waar ze aan toe zijn. De opgaven en keuzes voor de fysieke leefomgeving worden integraal vastgelegd in het Omgevingsbeleid.

Wat wil Gouda bereiken?

Versneld ontwikkelen woningbouw voor elke doelgroep:

Op diverse plaatsen in de stad worden nieuwe woningen gebouwd. In Westergouwe wordt fase 2 afgerond en gestart met de uitvoering van 900 woningen in fase 3. Voor diverse woningbouwlocaties in de bestaande stad worden overeenkomsten gesloten en plannen voorbereid. In overleg met initiatiefnemers en samenwerkende overheden worden mogelijkheden benut om de woningbouw te versnellen. Met woningcorporaties en marktpartijen wil de gemeente Gouda zorgdragen voor een breed woningaanbod voor alle doelgroepen. Daaronder wordt ook het huisvesten van kwetsbare doelgroepen in bijzondere woonvormen verstaan.

Implementatie Omgevingswet:

De implementatie van de Omgevingswet is gericht op het beter begeleiden van initiatieven, onder meer door integrale besluitvorming en inzichtelijk omgevingsbeleid. Ook initiatieven met betrekking tot woningbouw kunnen beter worden begeleid, zodat een bijdrage wordt geleverd aan de versnelling van de woningbouw. Strategische opgaven en keuzes voor de stad worden opgenomen in de Omgevingsvisie, zoals de woningbouwopgave. De eerste stappen worden gezet naar overzichtelijke regelgeving voor de fysieke leefomgeving; het Omgevingsplan.

Stimuleren duurzame mobiliteit: De gemeente Gouda werkt aan een transitie naar schone mobiliteit, met het stimuleren van fietsgebruik, OV en deelmobiliteit. Door het verbeteren en veilig maken van snelle fietsverbindingen binnen Gouda en de regio, wordt een alternatief geboden voor de auto. Met het opstellen van het nieuwe Verkeerscirculatieplan wordt gewerkt aan het verminderen van doorgaand verkeer en verkeersdruk op singels en in woonstraten, inclusief de binnenstad.

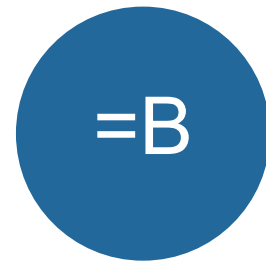
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

In 2021 worden 50 extra sociale
50 extra middeldure
huurwoningen toegevoegd

In 2021 worden 6 knelpunten
aangepakt voor een betere
bereikbaarheid

De gemiddelde kwaliteit van de
openbare ruimte blijft minimaal op
het niveau B(CROW)